

Bräkneåns dalgång

Id.nr.	KG0007
Län	Blekinge
Naturtyp	Ädellövskog
Värdetraktsbeskrivning upprättad	2021-11-04
Värdetraktsbeskrivning senast reviderad	Ingen revidering gjord

ALLMÄN INFORMATION

Värdetrakten Bräkneåns dalgång med en landyta på drygt 4 255 hektar omfattar Bräkneåns dalgång från länsgränsen i norr till Bräkne-Hoby i söder. Den ansluter till värdetrakten "lövrika skogar runt Bräkneån" i Kronobergs län. Skogarna karaktäriseras av ädellövrika blandskogar med inslag av trivallöv samt tall och gran. I delar av dalgången finns förekomster av grönsten, vilket bland annat ger förutsättningar för en artrik lundflora. Värdekärnorna har sannolikt sitt ursprung i gamla utmarksbeten, hagmarker och lövängsmiljöer.

Traktens skogsbygd präglas både av ett relativt stort ädellövsinslag och ett relativt stort graninslag (Naturvårdsverket 2020). I trakten bedrivs ett ganska intensivt skogsbruk, under tioårsperioden 2010–2019 förnygringsavverkades totalt drygt 347 hektar (8,2 procent) av värdetraktens landyta (Skogsstyrelsen 2020).

NATURVÄRDEN

I dalgången finns fem naturreservat: Gummagölsmåla, Hultalycke, Hålabäcksmaderna, Björkeryd och Lillagärde. Dessutom ingår sex biotopskyddsområden och fem områden med naturvårdsavtal. Ytterligare ett par naturreservat är planerade. Naturreservaten Björkeryd och Lillagärde ingår i sin helhet i Natura 2000, liksom delar av Gummagölsmåla och Hålabäcksmaderna. Vidare ingår ett område vid Örseryd liksom Bräkneån i sin helhet. Värdekärnorna i dalgången består främst av nyckelbiotopstyperna lövskogslund, lövängsrest, strandskog, rasbrant, ädellövnaturskog, hedädellövskog, lövsumpskog, lövrik barrnaturskog, lövnaturskog och alsumpskog. Även mindre värdekärnor med barrnaturskog förekommer. I en del av dalgången vid Hålabäck finns ett inslag av idegran, som här har en av sina nordligaste naturliga förekomster i länet. År 2020 innehöll värdetrakten drygt 190 hektar (4,5 procent av landytan) värdekärna för ädellöv, varav 37,4 procent värdekärna ligger inom formellt skyddad natur (naturreservat, natura 2000 eller biotopskydd). Därutöver fanns samma år även drygt 21 hektar värdekärna för tall inom trakten.

Ett stort antal rödlistade arter förekommer, däribland nio lavar och närmare 20 svampar. Några exempel är lunglav, grynig filtlav, almlav, lakritsmusseron och silkesslidskivling. Härklomossa har flera fynd längs ån. Alla artuppgifter ovan kommer från Artportalen, och de flesta är från 2000-talet. Gummagölsmåla naturreservat är länets artrikaste område med avseende på svamp.

LANDSKAPSSAMMANHANG

Denna skogliga värdetrakt överlappar till stor del med den limniska värdetrakten Bräkneån (se bilaga 1). Inom värdetrakten är det relativt vanligt med intilliggande skogliga och limniska värdekärnor, vilket skapar särskilt goda förutsättningar för övergångsmiljöer såsom svämlövskog/lövsumpskog. Värdetrakten överlappar också två värdetrakter för odlingslandskapet (gräsmarker). Lokaler med intilliggande värdekärnor för ädellöv och gräsmark har särskilt goda förutsättningar för att gynna brynmiljöer. Inom värdetrakten som helhet så är konnektiviteten mellan ädellövmiljöer minst

utvecklad i de delar av trakten där det är glesare mellan värdekärnor, exempelvis i landskapsavsnitten mellan Björkeryd-Lillagärde och Hålabäcksmaderna-Örseryd (se bilaga 1).

NUVARANDE MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL

Större delen av värdekärnorna i branterna har sedan länge utvecklats genom fri dynamik. Ett par av lövängsmiljöerna hävdas genom bete.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Lövskogarna tillhandahåller en mängd olika ekosystemtjänster (där skapandet av livsmiljöer för stort antal arter är grundförutsättningen) bland annat:

- livsmedel (ex. bär, svamp och vilt)
- naturupplevelser
- översvämningsskydd genom trädens vattenupptag och vattenmagasiner
- klimatreglering, både lokalt genom temperaturutjämning och skydd mot vind, och globalt genom lagring av kol i träd och mark
- skadedjursbekämpning (biologisk reglering).
- pollinering för både skogens egna arter och för jordbruks- och trädgårdsgrödor
- markstabilisering

UTMANINGAR

Ett pågående hot är förtätning av skogarna, vilket missgynnar ljus- och värmekrävande arter samtidigt som det försvårar förnyringen av vissa trädslag och därmed också riskerar att bryta kontinuiteten av gamla ädellövträd.

Den pågående askskottsjukan utgör ett betydande hot mot förekomsten av gammal ask, och de naturvärden som är knutna till träden.

HÄNSYNSTAGANDE VID PRÖVNING OCH PLANERING

Det är fördelaktigt om hänsyn till värdetraktens kännetecken och karaktär gällande arter, miljöer och landskap iakttas vid markanvändning och rådgivning. Att områden med samma karaktär ligger tillräckligt nära varandra ger bättre förutsättningar för att de arter som hör till skogliga värdekärnor ska överleva.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

- Förnyring av ask och skapande av nya hamlingsträd.
- Åtgärder som gynnar förnyringen av ek, så att inte kontinuiteten av gamla ekar bryts.
- Avveckling av inväxande gran i ädellövskogarna, där så är möjligt.
- Utveckling av spridningslänkar med naturvärden relevanta för värdetraktens värdekärnor

MARKÄGARSTRUKTUR

I huvudsak privatägd skog. En mindre andel skogsmark inom naturreservaten längs ån ägs av staten.

REFERENSER, ATT LÄSA MER

Länsstyrelsen Blekinge Län (2003). Blekinges skogar – biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat. Meddelande 2003:1

Länsstyrelsen Blekinge län (2007). Hotade svamparter i Blekinge – sammanställning av fynd t.o.m. 2006. Meddelande 2007:8.

Naturvårdsverket (2020). Nationella Marktäckedata version 1.1. URL

<https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktackedata-NMD/Ladda-ned/> [2020-12-15]

Skogsstyrelsen (2020). Utförda avverkningar enligt skillnadsanalys i satellitbilder. URL

<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/geodatatjanster/nerladdning-av-geodata/> [2020-12-10]

Svensson, J. (2017). Gummagölsmåla - Blekinges artrikaste svamplokal? Blekingeblåddran 2017: 8–12.

BILAGA 1. KARTA ÖVER VÄRDETRAKTEN "BRÄKNEÅNS DALGÅNG"

